

Grisen efter valet och kvalen

Valet är just över och ministerlistan kom för en stund sedan. Ett nytt, oprövat och välsmakat lag har kvalat in till landets högsta politiska ledning. Snart får vi också vänja oss vid nya namn och ansikten på myndigheter och verk. Höjdare på Djurskyddsmyndigheten och Glesbygdverket var först ut i pressen och undrade vad som ska ske med deras jobb!

forskning

Vad gott kan svinnäringen vänta sig av förändringar framöver? Det primära jordbruket som leverantör av "grisar och potatis" - vår beteckning för traditionell livsmedelsproduktion - var knappast nämnt varken i valrörelsen eller i regeringsförklaringen. Men miljö- och energitjänster från landsbygden diskuterades desto mera. Förlita er inte på politiker, sammanfattade en stor jordägare och riksdagskandidat sitt inlägg under en överläggning i KSLA veckan före valet. Bra att minnas. I regeringens program för fyra år sedan beskrevs ju jordbruket som en framtidsnäring. Vad blev det av det? Vi ska kanske framöver ha mindre av central politik och lita mer på egen och lokal förmåga och företagande. Men visst känns det bra att den nya jordbruksministern presenteras just som jordbruksminister och inget annat och att han själv är jordbrukare.

Varför så få som investerar?

Varför är det bara enstaka som investerar i animalie- och vegetabilieproduktion? Rubriken är hämtad från ovanstående möte som hölls på Alnarp, videosänt från huvudstaden. Frågan ställdes till bl a två kvinnliga investerande lantmästare. Som skäl till ökade satsningar i köttproduktionen angavs dels den beklagliga nedgången i antalet djur (sedan 1997 slaktas 1 miljon färre grisar vid våra slakterier), samtidigt som köttkonsumtionen ökar, dels att den som vill investera nu blir allmänt väl bemött (utom av en del banker). Man sa också att det trots allt finns en positiv och till investeringar sporrande tävlingsinstinkt bland vissa unga uppfödare. Brist på kapital, svårighet att hitta kompetent, anställd personal nu när företagen växer, höga byggkostnader (34% mer än i Danmark) samt slaktens stela struktur och avsaknaden av en plan för gemensam branschutveckling, stod högst på listan över bromsande faktorer.

Kött- och charksektorns representant på mötet betonade det nödvändiga för dem att sänka kostnaderna, produktutveckla och att "göra bra affärer". Billigare och bättre kvalitet var nyckelorden. Man kan fråga sig vilket led i köttkedjan som är effektivast i ett läge, där uppfödaren får nöja sig med 13 kr

av ett skinkpris i butiken på 75 kr per kg, slakt/styckning behöver 37, grossisten 13 och de övriga 12 kronorna utgör moms. Och det räcker inte att några få stora uppfödare får en krona mer per kg.

Alla måste med!

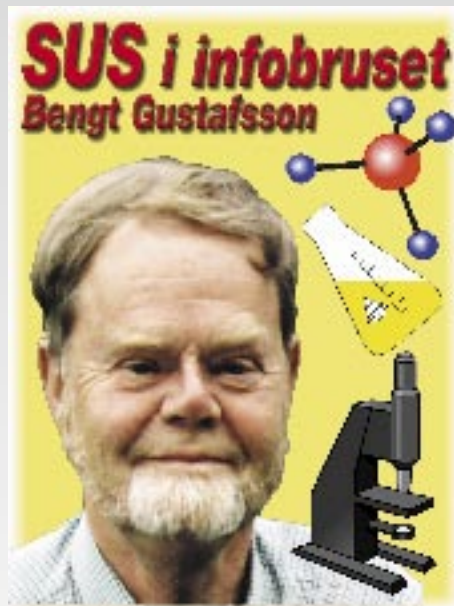
Vi är små på marknaden, vår årliga spannmålsproduktion på 5 milj ton mot EU:s 250 milj nämndes som exempel. Danskarna och andra ser inte ett samgående med oss som en god affär. Varför offra så mycket krut på svensk köttexport, då vi ha brist inom landet? Den frågan ställde för övrigt t o m den avgående statsministern och nyblivne jordpatronen nyligen i en lantbrukstidning, i vilken han också välkomnades som medlem i LRF. Och så dessa svenska mervärden, som man återigen talade om, men som få är villiga betala för. Är det inte tid att byta strategi? Vi har tidigare i dessa spalter frågat om man kan tala om mervärden om inte efterfrågan och betalningsviljan för detta extra finns.

Tag hand om hemmamarknaden, uppmanade man, och se till att förädlingsvärdena stannar inom landet. Skärp kraven ordentligt vid offentlig upphandling av kött. Det ska kännas att inte köpa svenskt. Men vem kommer att ställa upp för livsmedelssektorn på det sätt som t ex den gamle metallbasen Göran Johnsson gjorde för några veckor sedan, då det värdefulla som Volvo representerar ansågs hotat av utländska intressen?

Landsbygdens nyckelroll

Flera av oss minns den tid då svensk produktion av "grisar och potatis" var en hörnsten i krigsberedskapen och avgörande för rikets säkerhet och folkets trygghet. De som då ägde djur och jord behandlades med respekt både av storstadspress och annan överhet. Förhandlingsläget var gott och jordbrukarkåren samlad. Varken en ny Dackefejd eller något grisuppror behövdes för en anständig debatt.

Landsbygdens folk har nu åter en liknande sits i sin roll som ägare av spannmålsarealen, den energiproducerande skogen, slätterna där de tiotusentals nya vindkraftverken ska stå och susa, markerna där miljontals kilometer av "Gudrunkablar" ska grävas ner, nya vägar och golfbanor anläggas, småindustri, turistanläggningar och bostäder etc byggas. Och där de många gröna jobben ska skapas. För de kommer ju inte av sig själva. Gilla nu läget och sjabbla inte bort det övertag landsbygdens folk och kommuner är på väg att få i den nya verkligheten, där småföretagandet ska underlättas, regelbördan lättas och alla regioner ges en chans att växa. Lantbrukskooperationens roll frågades det om på KSLA-mötet. Jo, den behövs ju för ett samlat utbud, men ansågs ha en lång väg att gå innan den kunde kvala in i framtidens proffliga. I ovannämnda tidningsartikel fick som sagt, avgående statsministern ett varmt välkomnande som ny föreningsmedlem. Tung förtroendepost kunde han ock-

så påräkna. I politiken brukar man som nykomling få prya några år, men i kooperativen kan det gå undan! Forskningen och SLU nämndes inte alls och några önskemål om projekt framfördes följaktligen inte. En given forskningsuppgift borde väl i rådande läge vara att reda ut hur produktion av etanol (energi) kontra svinfoder (biprodukt) ur spannmål ska avvägas. Inhynings- och byggnadsfrågor bör också fortfarande behöva en mäska. Grisningsboxen t ex. Dess mått och utformning ur djurens synpunkt har i årtal intresserat forskare, byråkrater och lagstiftare. Men där finns också en skötare i stallet som ska tycka att jobbet är lockande. Hans arbetsinsats kräver både tid, fysisk ansträngning och utrymme för bekväma och säkra arbetsställningar m m. Komplexa frågor som få, om någon, forskar på i dag. Fyller ekologiskt jordbruk och dess produkter vad de lovar? Vi utfodrar våra kor fel, läser jag någonstans. Ligger vi då helt rätt i svinutfodringen?

Nya signaler till forskarna

Det saknas inte uppgifter för forskning och utvecklingsarbete kring vår köttproduktion, men "grisar och potatis" ligger inte i tiden som forskningsobjekt. Men vi har nu som sagt en äkta jordbruksminister och sedan 1977 ett Sveriges Lantbruksuniversitet (SLU) med bl a drygt 3 000 studenter. Det för oss över till några reflexioner om SLU och universiteten i allmänhet. Man måste idag forska på det man får pengar till. Professorerna använder större delen av tiden till att söka anslag och flörta med penningbeviljande myndighetspersoner. Nu lovar den nya regeringen här en s k återställare, i det att fakultetsanslagen till universiteten kommer tillbaka och planeringen av forskningen blir mindre styrd. Bra, det kommer att frigöra tid för huvuduppgifterna att forska, undervisa och informera, i SLU:s fall inom områdena "maten, djuren, skogen, landsbygden och marken". Men bara tre procent av allmänheten vet

vad SLU är, läste jag i Sydsvenskan. Därför ska nu 13,5 milj kronor satsas i en marknadsförings- och profileringskampanj för att göra universitetet känt. Lyckas det bör det få positiva spin-off-effekter på hela den gröna sektorn.

Våga bygga

Det är naturligtvis för tidigt att redan nu bedöma hur det blir för näringen efter valet. En rad personer, kollektiv och myndigheter ska finna sina arbetsformer, eller kvala in, som vi uttryckt problemet här. Decentraliserade projekt där lokala beslut och samlade resurser är grundstenar blir avgörande för vår landsbygds och köttproduktions utveckling. I det sammanhanget är t ex KLS omskrivna köttavtal med ICA intressant och ett därmed sammanhängande våga byggprojekt som syftar till att stimulera till ökade investeringar i sydöstra Sverige.

Bengt

033-222 333
www.dalsjoforsslakteri.se

Här har du rätt desinfektionsmedel!

- För desinfektion i alla djurmiljöer
- Mycket bred effekt på virus, bakterier och svamp
- Dokumenterad säker effekt på Lawsonia, Brachyspira hyodysenteriae och Brachyspira pilosicoli
- Riskfritt för djur, människor och miljö
- Dosering 1 %

Välj Virkon S när du vill vara säker på bästa och bredaste desinfektionseffekt.

Beställ nya "Desinfektionshandboken" på telefon 042-38 54 55 eller via vår hemsida www.pharmaxim.com

Pharmaxim
Tel. 042-38 54 50, www.pharmaxim.com

För att köpa i Lantbrukets butik, Gröngrödan, Hantpost, Dölsbrobutik, Skånska service livs- och fiske.

Big Dutchman

Möt oss på Elmia
i monter A06:58

Har ni frågor eller funderingar på att bygga om eller till,
tag gärna kontakt med
Mats 070-542 0509
eller Peter 070-644 50 02

Gammeltråvad, 534 92 Tråvad
Tel 0512-205 09
mlm.bigd@telia.com